

A VAJDASÁGI MAGYAR NYELVMŰVELÉS FÓRUMA: A SZARVAS GÁBOR NYELVMŰVELŐ NAPOK

A FORUM OF HUNGARIAN LANGUAGE CULTIVATION
IN VOJVODINA: THE GÁBOR SZARVAS LANGUAGE
CULTIVATION DAYS
FORUM NEGE MAĐARSKOG JEZIKA U VOJVODINI:
LINGVISTIČKI DANI GABORA SARVAŠA

HODIK PÉTER KRISZTINA

Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület, Ada, elnök
szgnye.ada@gmail.com

Az alábbiakban közölt tanulmányok a Szarvas Gábor Nyelvművelő Napokon hangzottak el 2021 és 2024 között, amely rendezvénysorozat évtizedek óta a vajdasági magyar nyelvművelés kiemelt fóruma. Mivel a rendezvénysorozat és a mögötte álló Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület tevékenysége szorosan összefonódik ezekkel a tudományos és ismeretterjesztő előadásokkal, röviden bemutatjuk az egyesület történetét és munkáját.

A Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok a Vajdaság egyik legjelentősebb, nemzetközi hírű rendezvénysorozata, amely több mint fél évszázada szolgálja az anyanyelvi műveltség fejlesztését és a helyes nyelvhasználat ápolását. Tágabb értelemben célja az anyanyelvi megmaradás elősegítése kisebbségi körülmények között. A rendezvény a vajdasági magyarság nyelvművelő tevékenységében meghatározó szerepet tölt be: a nyelvművelő hagyományokra építve, tudományos és ismeretterjesztő funkcióját megtartva, különböző korosztályokat bevonva igyekszik erősíteni az anyanyelvhasználat fontosságának tudatát. Az első nyelvművelő napokat 1970 októberében tartották Adán. 1990-től – a hivatalosan 1993-ban bejegyzett – Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület szervezi a programot, amely az ország legnehezebb időszakában – a háborús években, a gazdasági embargó idején, a bombázások alatt és a Covid-19 világjárvány idején – is folyamatosan megvalósult.

A kezdeti évtizedekben a tudományos jelleg dominált, később a nyelvművelés társadalmi szerepének változásával az ismeretterjesztésre jutott nagyobb hangsúly, és a nyelvészet társtudományainak képviselői is bekapcsolódtak a tanácskozások munkájába. 2023-ban az egyesület új vezetőséget kapott; ezzel megindult a programok megújítása, amely jelenleg is tart, és célja, hogy a rendezvények a kor változó igényeihez igazodjanak. Ennek jegyében a ko-

rábban tisztán tudományos konferencia tanártovábbképző jellegűvé alakult, a pedagógusok számára akkreditált képzésként is szolgál, miközben a versenyek formátumának frissítésén munkálkodunk.

Az adai nyelvünnep minden korosztályt megszólít: Ada község negyedik osztályos tanulói játékos nyelvi vetélkedőn vesznek részt; a hetedik osztályosok nemzetközi megmérettetésen hasonlítják össze tudásukat magyarországi, felvidéki, kárpátaljai és erdélyi diákokkal együtt; a középiskolások beszéddrámáik versenyére egy szabadon választott prózai szöveg és egy kötelező szöveg alapján készült szónoklat előadásából áll, szintén nemzetközi mezőnyben. Az általános iskolás, középiskolás és felnőtt korosztály számára esszépályázatot vagy fotópályázatot is hirdetünk az adott évi témához kapcsolódva. A tanácskozásokon neves hazai és külföldi nyelvészek, nyelvművelők és más, rokon tudományterületeken tevékenykedő szakemberek adnak elő. A rendezvényhez minden évben kísérő kiállítás társul, és kultikus mozzanatként minden évben sor kerül Szarvas Gábor szobrának ünnepélyes megkoszorúzására. A kísérőrendezvényeket az adai Szarvas Gábor Könyvtárral együttműködésben, a konferenciát pedig az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesületével közösen szervezzük. Jó kapcsolatot ápolunk a Csongrád Megyei Honismereti Egyesülettel is, amellyel rendszerint együtt ünnepeljük a magyar nyelv hetét.

Az elismerések rendszere az 1995-ben alapított Szarvas Gábor-émlékéremre épül, amellyel olyan személyeket tüntettünk ki, akik kisebbségi viszonyok között a magyar nyelv és kultúra megőrzésén munkálkodnak. Több év szünet után 2024-ben – a Magyar Nemzeti Tanács jóvoltából – ennek újjáélesztéseként hoztuk létre a Szarvas Gábor-díjat, hogy a nyelvi-kulturális közösségért végzett kiemelkedő teljesítményeket még láthatóbban ismerhessük el.

Hagyományosan a tanácskozások előadásai, a versenyek feladványai, a résztvevők névsora, a pályázatok eredményei, a koszorúzási beszédek, a kiállításmegnyitók és az esti rendezvények képes összefoglalói kiadvány formájában is megjelentek; az utóbbi években azonban forráshiány és a növekvő nyomdai költségek miatt ezt nem tudtuk közreadni. Éppen ezért külön öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy a *Létünk* című folyóirat most felvállalta: válogatást közöl az elmúlt évek anyagából.